

**УДК 378 Тетяна
Королюк**

Тернопільський національний університет імені Івана Пулюя, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ІНОЗЕМЦЯМ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Tetyana Korolyuk

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

TRENDS OF PROVIDING EDUCATIONAL SERVICES FOR FOREIGNERS AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF UKRAINE

Іноземні студенти стають ознакою входження університету в світовий освітній простір і бонусом для конкурентоспроможності українського університету, тобто виступають показником інтернаціоналізації та конкурентоспроможності вищого навчального закладу. Вищі навчальні заклади України активно включаються в процес інтернаціоналізації за рахунок збільшення кількості іноземних студентів. Та поряд з цим це збільшення відбувається за рахунок залучення студентів не з країн Східної чи Західної Європи, а за рахунок країн Сходу та СНД.

За даними Міністерства освіти і науки України протягом 2011–2014 рр. спостерігалася стійка тенденція до збільшення загальної кількості іноземців, які здобувають освіту в Україні: 53664 іноземних студенти в 2011–2012 н.р., 60480 – в 2012–2013 н.р., 69969 – в 2013–2014 н.р. У 2014–2015 навчальному році в Україні навчалося лише 63172 іноземних студенти, що стало результатом політичної ситуації в Україні [1]. У бюджет надходження становили близько 150 млн дол. Ще близько 300 млн дол. становили додаткові витрати студентів на харчування-проживання. Дослідження Українського державного центру міжнародної освіти при МОН свідчать, що в Україні найбільше студентів з країн СНД – 49% (лідери – Туркменістан, Азербайджан, Грузія), Африки – 18% (Нігерія, Марокко, Гана), Близького Сходу – 16% (Ірак, Йорданія, Туреччина), Азії – 12% (Індія, Китай, В'єтнам). З країн ЄС – лише 2,3%. Трендові галузі знань навчання іноземних студентів такі: охорона здоров'я – 31% студентів-іноземців, економіка – 24%, гуманітарні науки – 5%, інженерія і зв'язок – 4%, правознавство – 4%, транспорт, будівництво й архітектура, ІТ – по 3% [1]. За напрямками навчання

переважає лікувальна справа – 24% іноземних студентів. Інші напрями підготовки (менеджмент, облік і аудит, фінанси і кредит, правознавство тощо) складають менше 10%.

Іноземні студенти приїжджають навчатися в Україну з різних причин: отримати диплом, отримати знання, отримати волю (жителі мусульманських країн) та ін. У результаті проведеного дослідження були визначені такі причини приїзду іноземних студентів в Україну: 1) зовнішні – причини прийняття рішення вчитися за кордоном: важко вступити у власній країні (Китай, Іран, Туреччина – 19%); бажання пізнати іншу країну (18%); престижно вчитись за кордоном (17%); нижчі ціни, ніж у себе в країні (Туреччина, Іран, Китай – 14%); низька якість освіти у власній країні (Молдова, Білорусія – 13%); не вдалося вступити в університет у власній країні, бажання вивчити іншу мову, відсутність бажаної спеціальності у власній країні, перспектив у власній країні (менше 10%); 2) внутрішні – причини прийняття рішення навчання в Україні: порівняно низькі ціни на вищу освіту (27%); в Україні живуть або працюють родичі (21%); високий рівень освіти в університетах України (13%); близьке розташування України (13%); порадили родичі/друзі (12%) [2].

Найпопулярнішими серед іноземців є такі вищі навчальні заклади: ХНУ ім. В. Каразіна, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Сумський державний університет, медичні університети Харкова, Одеси, Вінниці, Івано-Франківська, Києва, Тернополя. Загалом набір 2014-2015 року складає **близько 11 тисяч** іноземних студентів. При цьому 41% з них – це бакалаври, 28% – спеціалісти, 25% – мовна підготовка, 4% – магістри. Під час аналізу результатів опитування іноземних студентів, які навчаються в Україні, було виявлено, що вирішальними критеріями для них під час вибору вишу є: престижність університету (36%), якість освіти, що надає виш (31%) та наявність бажаної спеціальності (14%). Ціна не є вирішальним критерієм під час вибору вишу, оскільки з точки зору іноземців розбіжність цін в українських університетах є невеликою [2].

Цінова політика вищих навчальних закладів України, порівняно з вишами європейських країн, є більш прийнятною. Крім цього, наявний широкий спектр спеціальностей. Сильними сторонами вишів України, на відміну від країн Близького Сходу, Південно-Східної та Середньої Азії, а також Африки, є низька вартість проживання, наявність лабораторій, забезпечених технікою для проведення практичних занять. Якщо порівняти з країнами СНД, перевагами вишів України є, насамперед, низька ціна на освіту (порівняно з Росією), низька вартість проживання та лояльне ставлення до іноземців. Хоча порівняно з Білорусією, Молдовою, Туркменістаном ціни в Україні більш високі.

Для вищої освіти України можливість розширення експорту освітніх послуг стає вигідним, насамперед, з економічної точки зору, оскільки підготовка фахівців для зарубіжних країн є однією з найбільш вигідних

статей доходів бюджету, особливо в умовах слабкого фінансування сфери освіти. З точки зору підвищення якості освіти прагнення залучити іноземних студентів спонукає ВНЗ до формування системи підготовки фахівців з урахуванням вимог світового ринку праці до якості освіти та напрямів підготовки фахівців.

Література

1. *Актуальні статистично-аналітичні показники надання освітніх послуг іноземцям [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intered.com.ua/Актуальні-статистично-аналітичні-показники>.*
2. *Співаковська Т. Можливості виходу українських вищих навчальних закладів на міжнародний ринок освітніх послуг [Електронний ресурс] / Т. Співаковська, Д. Гнатівська. – Режим доступу : http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/5506/1/16_kpi_2010_7.pdf*

УДК 351.851

Богдан Ковалюк, Валерій Лазарюк

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ДО ПИТАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНІ

Bogdan Kovalyuk, Valeriy Lazaryuk

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ISSUES ASSURING QUALITY FOR INTERNATIONAL STUDENTS STUDYING IN UKRAINE

Успішна інтеграція української системи вищої освіти у міжнародну освітню систему перш за все пов'язана з гарантіями забезпечення високого рівня та якості теоретичної та практичної професійно-орієнтованої підготовки, забезпечення інтелектуального, наукового, інноваційного та культурного потенціалу випускників із числа іноземних громадян. Це може бути досягнуто шляхом оновлення нормативно-правового забезпечення реформи освіти в Україні, введенням у дію нових навчальних планів, підкріплених новими якісними навчальними програмами та вимогами до